

A literatura entre 1936 e 1976 II

- **Introdución:** A narrativa galega da inmediata posguerra, que estudamos no tema anterior, comezou a ser renovada nos anos 60 e 70 grazas ao labor de diversos autores novos, os cales poden ser agrupados ao redor da Nova Narrativa Galega (Gonzalo Rodríguez Mourullo, Xosé Luís Méndez Ferrín, Carlos Casares, María Xosé Queizán...), da épica rural (Neira Vilas) ou da promoción dos premios de narrativa (Víctor Freixanes, Alfredo Conde, Xavier Alcalá...).

- **A Nova Narrativa galega:**
  - **Características:**
    - ✓ **Os autores:** teñen formación universitaria e están estreitamente ligados á ideoloxía nacionalista. Por outra banda, coñecen ben as tendencias da narrativa europea (Joyce, Kafka, «Nouveau Roman» francés...) e americana (Faulkner, Dos Passos...).
    - ✓ **As obras:** domina o narrador en primeira persoa, sendo frecuente o pluriperspectivismo. Aparece o protagonista desarraigado; no espazo, indeterminado e intanxible, domina o urbano sobre o rural. Prodúcese a ruptura entre tempo do discurso e tempo do relato. Nos temas domina a angustia e illamento do home e tamén a rebeldía e a loita pola liberdade individual e colectiva.

  - **Autores e autoras:**
    - ✓ **Carlos Casares Mouriño** (Xinzo de Limia, 1941/Vigo, 2002). A súa primeira publicación importante é o libro de relatos *Vento ferido* (1967) no que se inclúen doce narracións breves contadas con diversas técnicas narrativas que van desde o monólogo interior ao relato clásico en terceira persoa. Outras obras: *Cambio en tres* (1969), primeira novela longa, *Xoguetes para un tempo prohibido* (1975), *Os escuros soños de Clío* (1979), *Ilustrísima* (1980), *Os mortos daquel verán* (1987), *Deus sentado nun sillón azul* (1996). Tamén publica un conto para nenos e teatro.
    - ✓ **Gonzalo R. Mourullo** (Calo, Santiago, 1936). *Nasce unha árbore* (1954) é, por orde cronolóxica, o libro inaugural da Nova Narrativa. En 1956 publica *Memorias de Tains*.
    - ✓ **Camilo Gonsar** (1931 Sarria(Lugo) -2008 Vigo(Pontevedra). Gonsar logrou os seus maiores recoñecementos con *Cara a Times Square* (1980), unha obra que Víctor Freixanes invitaba a «volver a ler».
    - ✓ **Xosé L. Méndez Ferrín** (Ourense, 1938). A primeira obra en prosa foi *Percival e outras historias* (1958), conxunto de 14 relatos nos que retoma o tema de Bretaña, e nos que xa podemos atopar as características máis destacadas na obra deste autor: a mestura dos mundos fantástico e real; a denominación exótica de espazos e personaxes, a atracción polo bosque que se converte en símbolo da liberdade; a fantasía e o misterio que liberan o home da represión á que é sometido polo poder; ou a alegoría política na que Galicia e Castela aparecen como termos antagónicos. Outras obras: *O crepúsculo e as formigas* (1961), *Arrabaldo do norte* (1964), *Retorno a Tagen Ata* (1971), *Elipsis e outras sombras* (1974), *Antón e os inocentes* (1976), *Crónica de nós* (1980), *Amor de Artur* (1982), *Arnoia, Arnoia* (1987), *Bretaña Esmeraldina* (1987),

Arraianos (1991) e *No ventre do silencio* (1999).

- ✓ **Mª Xosé Queizán** (Vigo, 1939). A novela titulada *A orella no buraco* (1965) mostra tres situacións da vida do protagonista que se desenvolven en París, nun porto galego e nunha pequena aldea. Outras: *Amantía* (1984), *A semellanza* (1988), *Amor de tango* (1992), *O solpor da cupletista* (1998) e *Ten o seu punto a fresca rosa* (2000) todas elas cun marcado carácter feminista. Tamén é autora de narrativa infantil, *O segredo da pedra figueira* (1985).
- ✓ **Xohana Torres** (Santiago de Compostela, 1931). Entra dentro deste grupo fundamentalmente pola súa novela *Adiós María* (1971), na que reflicte o pensamento dunha adolescente, Maxa que vive en Vigo e é filla de emigrantes.

- **A prosa do exilio:** Entre os autores de narrativa do exilio podemos citar a Ramón de Valenzuela Otero, *Non agardei por ninguén* (1957) e *Era tempo de apandar* (1980), e Silvio Santiago, *Villardevós* (1961) e *O silencio redimido* (1976), e, por suposto, a Eduardo Blanco Amor, que estudamos xa máis polo miúdo.

➤ **O teatro galego entre 1936 e 1976:** O xénero teatral non foi unha excepción ao silencio editorial orixinado pola Guerra Civil. A posta en marcha da Editorial Galaxia, coa súa revista *Grial* e coa colección "Illa Nova", significará un pulo decisivo no proceso de recuperación do teatro galego. A publicación de *Vieiro choído*, de Xosé L. Franco Grande, e a estrea de *O incerto señor Don Hamlet*, de Cunqueiro, feitos ambos producidos en 1959, marcan a consolidación dese proceso.

- **A Xeración dos 50:** Ademais de Franco Grande, co seu *Vieiro choído* (1958), e de Arcadio López Casanova, co seu *Orestes* (1963), outros representantes da chamada "Xeración dos 50" dedicáronse ao cultivo do teatro. Destacan, Manuel María cunha copiosa obra teatral (23 pezas publicadas e 19 inéditas). Xohana Torres contribuía a engrosar o repertorio galego con dúas obras: *A outra banda do Ibero* (1965), e mais *Un hotel de primeira sobre o río* (1968). Mª Xosé Queizán escribiu, así mesmo, unha peza teatral titulada *Antígona ou a forza do sangue*, publicada en 1989. Daniel Cortezón e Bernardino Graña tamén son autores de importantes obras teatrais.
- **O Grupo de Ribadavia:** A partir dos anos 60, diversas circunstancias propiciaron o rexurdimento das actividades dramáticas na Galiza, da man do chamado "Teatro Independente". En 1965 nace o primeiro grupo do Teatro Independente Galego, o "Teatro O Facho", fundado na Coruña polo dramaturgo, director e actor Manuel Lourenzo. Foron aparecendo logo novos agrupamentos repartidos pola xeografía galega. En 1973, a "Agrupación Cultural Abrente" de Ribadavia, presidida por Ernesto Chao e vinculada aos círculos antifranquistas e nacionalistas de esquerda, convocou a "1ª Mostra" e o "1º Certame Abrente" de Teatro Galego. Con esta iniciativa Ribadavia transformárase, durante varios anos, no punto de encontro.
- **O teatro do exilio:**
  - ✓ **O teatro culto:** Luís Seoane é autor de *A soldadeira* e Blanco Amor de *Farsas para títeres* (1973), e *Teatro para a xente* (1974).
  - ✓ **O teatro popular:** Destacamos a Manuel Varela Buxán (Lamas, A Estrada, 1909 /1986). Entre as súas obras podemos salientar: *Se o sei ...non volvo á casa*, *O ferreiro de Santán*, *Taberna sin dono* e *A xustiza dun mariñeiro*.